

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2017

Borgholms kommun

*Caroline Liljebjörn
Certifierad kommunal
revisor*

*Elin Freeman
Revisionskonsult*

April 2018

pwc

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	6
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	6
3.2.1.	Iakttagelser	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	7
3.3.	Rättvisande räkenskaper	8
3.3.1.	Iakttagelser	8
3.3.2.	Revisionell bedömning	9

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2017. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är svagt då endast tre av åtta mål är uppfyllda. Utifrån kommentarerna i årsredovisningen är det svårt att bedöma graden av måluppfyllelse.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att vi i rimlig grad ska kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomiavdelning. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2018-03-13. Kommunstyrelsen fastställde årsredovisningen 2018-03-27 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2018-04-16.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och controller.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Av årsredovisningen framgår till viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Kopplingen bör göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron redovisas. Frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Sjukfrånvaron har minskat från 8,06 % år 2016 till 6,88 % år 2017. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Styrmodellen och Borgholmsmodellen beskrivs i förvaltningsberättelsen. Information om kvalitet och måluppfyllelse finns i nämndernas verksamhetsberättelser.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlade i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas. Den totala investeringsbudgeten uppgår till 59,4 mnkr och redovisat är 46,9 mnkr (79 %). Investeringarna kommenteras. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns. Följande redovisar negativa budgetavvikelser: utbildningsnämnden 8,9 mnkr, socialnämnden 15,8 mnkr samt överförmyndaren 1,3 mnkr. Avvikelserna kommenteras under kommunens verksamheter.

Driftredovisning per nämnd	2017	Budget	Prognos	Budget-avvikelse	Prognos-avvikelser
Kommunstyrelsen	132 450	135 497	126 363	2 950	-6 087
Revision	682	682	604	0	-78
Överförmyndaren	2 173	860	1 564	-1 313	-609
Borgholm Slott	-933	823	-978	1 762	-45
Utbildningsnämnden	182 703	173 839	178 784	-8 864	-3 919
Socialnämnden	288 319	272 496	293 363	-15 823	5 044
Samhällsbyggnadsnämnden	13 439	14 034	13 354	595	-85
Bostadsanpassning	1 344	1 505	1 222	161	-122
Summa nämnderna	620 268	499 736	614 276	-20 532	-5 901

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL.

Utvärdering av ekonomisk ställning

I förvaltningsberättelsen återfinns en avstämning av de finansiella målen som till delar beskriver kommunens ekonomiska ställning. Vidare redovisas likviditet och soliditet i förvaltningsberättelsen.

3.1.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. *God ekonomisk hushållning*

Kommunfullmäktige har fastställt budget för 2017 och plan 2018-2019 den 21 november 2016 i § 185.

3.2.1. *Iakttagelser*

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2017, målen ska bedömas över en period om fem år:

Finansiella mål	Utfall 2014-2018	Måluppfyllelse
Ekonomi ska utgöra begränsningar för verksamheten. Kommunen ska uppvisa ett positivt resultat	149 m nkr	Uppfyllt
Investeringarna ska självfinansieras	Utrymme 268 m nkr, utfört 215 m nkr	Uppfyllt
Kostnaderna ska inte överstiga 98 % av intäkterna från skatter och bidrag	95%	Uppfyllt

Av redovisningen framgår att samtliga mål uppfylls.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en uppföljning av kommunfullmäktiges mål som fastställdes i budget 2017. Bedömning sker enligt följande:

- Uppfyllt
- Delvis uppfyllt
- Ej uppfyllt

				Totalt
Medborgare	2	1		3
Ekonomi		2		2
Företagande		2		2
Miljö- och kultur	1			1
Totalt	3	5		8

Av årsredovisningen framgår att tre mål av åtta är uppfyllt. Övriga mål bedöms som delvis uppfyllda. Utifrån kommentarerna så är det svårt att bedöma graden av måluppfyllelsen.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 är uppfyllda.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering att verksamhetens utfall är svagt då endast tre av åtta mål är uppfyllda. Utifrån kommentarerna i årsredovisningen är det svårt att bedöma graden av måluppfyllelse.

Kommunstyrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje post i resultaträkningen.

Årets resultat är positivt och uppgår till 12,1 mnkr (67,0 mnkr). Resultat medför en negativ avvikelse mot budget med ca 1,1 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelsena.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter minskat med 21,9 mnkr och verksamhetens kostnader har ökat med 33,9 mnkr. Verksamhetens intäkter har minskat på grund av lägre ersättningar och bidrag från Migrationsverket och Arbetsförmedlingen jämfört med föregående år. Verksamhetens kostnader har ökat med på grund av ordinarie lönerrevision (11,6 mnkr) och fler årsarbetare, 17 stycken (10 mnkr), samt högre kostnader för pensioner (6,5 mnkr).

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2017	Utfall 2016	Avvikelse	Budget 2017
Verksamhetens intäkter	191,9	213,8	-21,9	119,0
Verksamhetens kostnader	-807,8	-774,0	-33,8	-711,3
Avskrivningar	-21,8	-22,7	0,9	-23,3
Verksamhetens nettokostnader	-637,7	-582,9	-54,8	-615,6
Skatteintäkter	433,0	412,1	20,9	433,8
Generella statsbidrag och utjämning	217,2	238,5	-21,3	195,9
Finansiella intäkter	4,2	3,8	0,4	4,4
Finansiella kostnader	-4,6	-4,5	-0,1	-5,2
Årets resultat	12,1	67,0	-54,9	13,3

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt skett.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

3.3.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed.

2018-04-03

Pär Stuesson
Uppdragsledare

Caroline Liljebjörn
Projektledare